

Upplands Väsby kommun

Kommunledningskontoret
Magnus Åberg
☎ 08-590 972 42
Fax 08-590 733 40
magnus.berg@upplandsvasby.se

Styrdokument, föreskrifter
2015-09-02

Dnr
KS/2014:192

Finansiella föreskrifter för Upplands Väsby kommunkoncern

Nivå: Koncerngemensamt styrdokument
Antagen: Kommunstyrelsen den 2 april 2013, § 62
Reviderad: Kommunstyrelsen den 5 oktober 2015, § 218
Giltig t.o.m: Senast den 31 december 2016. Ska omprövas årligen
Ansvarig ägare: Ekonomidirektör

Inledning

Den koncerngemensamma finanspolicyn visar i vilken riktning Upplands Väsby kommun och dess majoritetsägda bolag ska styras ur ett finansiellt perspektiv med fokus på en effektiv finansförvaltning med hög kvalitet i tjänsterna. I finanspolicyn anges att kommunstyrelsen ska besluta om finansiella föreskrifter för Upplands Väsby kommunkoncern.

Finansiella föreskrifter ska omprövas årligen och uppdateras vid behov.

Syfte med finansiella föreskrifter

Syftet med finansiella föreskrifter är att fastställa ramar och riktlinjer för:

- Upplåning.
- Likviditetshantering och placeringar.
- Hantering av de finansiella risker som förekommer i finansverksamheten.
- Rapportering och uppföljning av finansverksamheten.

Upplåning

All upplåning i kommunkoncernen ska inrymmas inom de av kommunfullmäktige beslutade finansiella ramarna i Flerårsplan med budget och samordnas genom finansfunktionen. Med upplåning avses alla former av finansiering, leasing och kreditlöften.

Riktlinjer

Följande riktlinjer gäller för upplåning:

- All upplåning ska ske i svenska kronor.
- Finansfunktionens upplåning ska uppfylla kraven på låg finansieringsrisk och hög kvalitet på lånedokumentation.
- Finansfunktionen ska arbeta med god framförhållning vid upplåning.
- Lånefall inför årsskiftet ska i möjligaste mån undvikas.
- Upplåning ska i möjligaste mån ske så att enskilda lånebelopp inte understiger 50 miljoner kronor.
- Förfrågan bör skickas till minst 3 motparter för både upplåning och derivat.
- Se till att hantera ränterisk utifrån aktuell position i befintlig skuldportfölj och med beaktande av rådande räntetro.
- Agera affärsmässigt och professionellt.

I flerårsplan med budget fastställer årligen kommunfullmäktige mål och strategier för finansiering av investeringar och resultatmål samt ägardirektiv för bolagen. En rimlig grad av självfinansiering underlättar genomförande av investeringar och minskar risken att kapitaltjänstkostnader tar utrymme från verksamheternas finansiering. Därför bör koncernen sätta upp mål för hur stor självfinansieringsgraden ska vara i olika former av projekt i samband med att flerårsplan antas.

Finansieringsrisk

Definition

Risken att kommunkoncernen inte kan refinansiera sina lån när så behövs eller ta upp ny finansiering på marknaden när behov identifieras till en rimlig kostnad.

Hantering

För att begränsa finansieringsrisken ska andelen lån som förfaller till omförhandling under en 12 månaders period begränsas till maximalt 40 % av den totala skuldportföljen och den genomsnittligt återstående kapitalbindningen i portföljen bör minst uppgå till 2 år

Ränterisk

Definition

Ränterisk är ett uttryck för variationer i räntor, dvs en oväntad förändring från ett visst ränteläge och den påverkan det kan få på räntekostnaderna. Innefattar risken att vid ett sjunkande ränteläge binda alltför stor del av upplåningen till hög fast ränta och risken att finansieringskostnaden ökar vid rörlig ränta.

Hantering

Grundprincipen är att sträva efter en god spridning av ränteförfall över tid. Maximalt 40 % av total skuldportfölj får ha en räntebindning som understiger 1 år. Dessutom ska den genomsnittliga räntebindningstiden för hela portföljen ligga i intervallet 2 – 5 år.

Motpartsrisk

Definition

Motpartsrisken ligger i att en långivare inte kan fullgöra sitt åtagande på grund av obestånd vilket kan försämra lånevillkoren.

Hantering

De huvudsakliga finansieringskällorna är Kommuninvest samt de största svenska och i viss mån nordiska affärsbankerna med verksamhet i Sverige. En bedömning ska alltid göras av motpartens förmåga att infria sitt åtagande att ställa ut en kredit. Ingen enskild långivare, undantaget Kommuninvest, ska ha mer än 40 % av den totala lånevolymen.

Operativ risk

Definition

Risk för förlust/skada som uppstår till följd av att t.ex. interna processer eller rutiner inte är ändamålsenliga eller felaktiga, mänskliga fel, felaktiga system eller brister i legal hantering.

Hantering

Målet med hanteringen av de operativa riskerna är att minimera förluster på grund av fel i processer, system eller bristande kontroll. Det åligger finansfunktionen att upprätta och löpande uppdatera rutinbeskrivningar eller dokumentation avseende

arbetsuppgifter, processer, IT-system, rapporteringskrav samt beslutsunderlag vid varje enskild affärstransaktion.

Derivat

Med restriktivitet och stor försiktighet kan derivatinstrument utan optionsinslag användas som ett led i den finansiella riskhanteringen. Utgångspunkten vid användning av derivatinstrument är att finansfunktionen förstår instrumentets karakteristika, risker och prissättning. Innan befintligt eller nytt derivatinstrument är föremål för genomförande av transaktion ska risk- och konsekvensanalys upprättas. Påverkan på portföljens räntebindning ska tydligt framgå. Analysen ingår som en del i beslutsunderlaget inför ett affärsavslut av derivatinstrument.

Derivatinstrument får endast användas med syfte att hantera finansiella risker. I praktiken innebär det en förändring av räntebindning samt säkerställa en bestämd räntenivå mot nutida (ränteswap) alternativt framtida (forwardstartad ränteswap) finansiering. Säkringsredovisning enligt regelverket K3 kapitel 11 ska i möjligaste mån tillämpas.

Följande derivat är godkända som instrument för skuldförvaltning:

- Ränteswapar.
- Forwardstartade ränteswapar.

Motpartsrisk

Definition

Risken att en motpart på grund av konkurs eller kraftigt försämrad kreditvärdighet inte kan fullfölja sina åtaganden i ett finansiellt kontrakt, exempelvis i en ränteswap, och att en förlust därmed uppstår när kommunen måste ingå ett nytt kontrakt på marknaden till då gällande marknadspris.

Hantering

För begränsning av motpartsrisk gäller att derivatkontrakt endast får ingås med banker och finansinstitut enligt motpartslistan i bilaga 1.

Likviditetshantering

Med likviditetshantering avses matchningen av in- och utbetalningar samt hantering av låne- och placeringsbehov. Finansfunktionen svarar för samordning, planering och förvaltning av kommunkoncernens hela likviditet. Likviditetshantering sker genom koncernkontot som samtliga bolag ska vara anslutna till. I övrigt gäller att:

- Bedömd långsiktig överskottslikviditet som uppstår i kommunkoncernen ska användas för att minska låneskulden med hänsyn tagen till lånens förfall. Om låneskuld saknas ska placering ingås till en så god avkastning som möjligt och till en betryggande risknivå. All hantering av överskottslikviditet ska ske med beaktande av aktuella regler gällande ränteavdragsbegränsningar inom koncerner.
- Bedömd kortsiktig överskottslikviditet ska placeras för att matcha kommande upplåningsbehov inom kommunkoncernen till en så god avkastning som möjligt och till en betryggande risknivå.

Likviditetsplanering

Koncernens likviditetsbehov ska sammanställas av finansfunktionen. Bolagen, kommunen och dess nämnder och utskott rapporterar likviditetsprognoser enligt anvisningar från finansfunktionen. Likviditetsplaneringen ska vara till grund för bedömning av betalningsberedskapen på kort och lång sikt samt utgöra underlag för beslut om upplåning och placering av likvida medel.

Betalningsberedskap och likviditetsreserv

I syfte att hantera likviditetssvängningar och störningar på penning- och kapitalmarknaderna ska finansfunktionen ha tillgång till en likviditetsreserv i form av likvida medel. Med likviditetsreserv avses medel som kan användas för att säkra den kortsiktiga betalningsförmågan då ytterligare finansiering tillfälligt försvåras. Finansfunktionen ska vid var tidpunkt eftersträva att ha en likviditetsreserv motsvarande finansieringsbehovet för de kommande 3 månaderna. Till likvida medel räknas obundna bankmedel, marknadsvärdet på placeringar som kan frigöras på 3 bankdagar, checkkrediter, outnyttjade kreditlöften och framtida positiva netton av kassaflöden inom 3 bankdagar.

Placeringar

Med placeringar avses externa placeringar i form av kontoinlåning, deposits eller värdepapper.

Vid period av överskottslikviditet får denna placeras enligt de limiter och motparter som redovisas i bilaga 1.

Etik och miljö

Placeringar är inte tillåtna i värdepapper utgivna av företag vars verksamhet utgörs av tillverkning eller försäljning av vapen och annat krigsmateriel, tobaksprodukter, alkoholhaltiga drycker, pornografi eller i företag som i huvudsak bedriver kommersiell spelverksamhet. För att ytterligare begränsa riskerna ska hänsyn till miljö, socialt ansvar och god etik tas vid placeringar. Med detta menas att företag utöver lagstiftning följer internationella normer för mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och anti-korruption. De internationella normerna är uttryckta i FN:s deklARATIONER och konventioner. I övrigt hänvisas till kommunens miljöpolicy och miljöledningssystem.

För att säkerställa att dessa krav efterlevs ska samtliga utgivare kontrolleras i förväg. Innehav kontrolleras därefter tertialvis om ny information har kommit till allmänhetens kännedom. Vid överträdelser ska lämpliga åtgärder föreslås av finansfunktionen.

Riktlinjer

Följande riktlinjer gäller för placeringar:

- All placering ska ske i svenska kronor.
- Placeringarnas löptider och risktagande ska anpassas till vilken placeringshorisont som gäller i förhållande till framtida betalningar (matchningsprincipen) och utgångspunkten är att hålla placeringen till förfall.

- Förvärv och avyttring av värdepapper ska ske genom bank eller värdepappersinstitut som står under Finansinspektionens tillsyn.
- Placering får endast ske i värdepapper med hög likviditet där officiell köpkurs fortlöpande ställs.
- Placering får endast ske i kontoinlåning/deposit eller i värdepapper utgivna eller fullt garanterade av organisationer med angivna begränsningar av belopp, löptid och ratingkrav enligt tabell i bilaga 1.
- Alla placeringar ska kunna likvideras inom 3 bankdagar.

Ränterisk

Definition

Risken att marknadsvärdet i en placering sjunker vid en ränteuppgång.

Hantering

Placeringarna ska i första hand behållas till förfall. Tid till förfall ska därför inte överstiga tiden fram till att beloppet ska användas till att möta prognosticerade betalningar. Matchningsprincipen ska gälla. Vid långsiktig överskottslikviditet ska en spridning av förfall över tid eftersträvas.

Kreditrisk

Definition

Risken att en placerare inte får tillbaka sin placering inklusive upplupen ränta på grund av att motparten får betalningssvårigheter eller går i konkurs.

Hantering

För att begränsa kreditrisken sätts ratingkrav och limiter i tabell 1 uppdelat på angivna emittenter. Skulle den händelse inträffa att en emittent blir nedgraderad under tillåten rating är inriktningen att avyttra placeringen under kontrollerade former. Om återstående löptid understiger 30 dagar kan placeringen behållas till förfall.

Likviditetsrisk

Definition

Risken att en placering inte omedelbart kan omsättas på marknaden (åtminstone inte utan en förlust i marknadsvärde).

Hantering

Likviditetsrisken hanteras genom att placeringarna görs inom de limiter som fastställs i tabell 1. Vidare bör placeringarna spridas ut jämnt över tiden samt i möjligaste mån spegla eventuella behov av att ta likviditeten i anspråk för kommande utbetalningar.

Operativ risk

Definition

Risk för förlust/skada som uppstår till följd av att t.ex. interna processer eller rutiner inte är ändamålsenliga eller felaktiga, mänskliga fel, felaktiga system eller brister i legal hantering.

Hantering

Målet med hanteringen av de operativa riskerna är att minimera förluster på grund av fel i processer, system eller bristande kontroll. Det åligger finansfunktionen att upprätta och löpande uppdatera rutinbeskrivningar som tydligt dokumenterar arbetsuppgifter, processer, IT-system, rapporteringskrav samt beslutsunderlag vid varje enskild affärstransaktion.

Rapportering

Syftet med uppföljning och rapportering är:

- Att säkerställa att finanspolicyn och finansiella föreskrifter efterlevs.
- Att kontrollera de finansiella riskerna i kommunkoncernen.
- Att i framtiden kunna mäta resultatet av finansfunktionens hantering av ränterisk.
- Att hålla kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och bolagen uppdaterade avseende finansiellt netto, finansiella risker och finansiella mål.

Ekonomidirektören och finansfunktionen ansvarar för all finansiell rapportering till bolagen, kommunstyrelsen och till kommunfullmäktige.

Rapporteringsplanen följer kommunkoncernens ledningssystem och årskalendarium för månads-, tertial- och årsrapportering enligt bilaga 2.

Bilaga 1

Tillåtna/godkända motparter för placeringar/derivatinstrument

Nedanstående begränsningar av motparter och nyttjande av derivatinstrument ska ses som en helhet. Med tillåtna motparter menas de belopp och institut där överskottslikviditet får placeras. I de fall placeringar och nyttjande av derivatinstrument ingåtts med samma institut ska både placeringsvolym och motpartsrisk rymmas inom beloppsgränsen.

Tillåtna motparter (placeringar)

Motpart	Beloppsgräns, mkr	Tidsgräns, år
Svenska staten	Ingen beloppsgräns	3
Kommuninvest	150	3
Systemviktiga banker	Sammanlagt högst 500	1
Nordea (koncernvalutakonto)	300	1
SEB	150	1
Swedbank	150	1
Handelsbanken	150	1
Danske Bank med lägst A rating	50	1
Kommuner med lägst rating K1 eller AA	Sammanlagt högst 300, varav högst 100 per motpart	3
Övriga med lägst rating K1 eller AA	Sammanlagt högst 200, varav högst 50 per motpart	3

Alla ratingbetyg i tabellerna är enligt Standard & Poor's ratingskala.

Godkända motparter (derivatinstrument)

För begränsning av kreditrisk gäller att derivatinstrument endast får ingås med ovan nämnda banker. Motpartsrisken beräknas enligt följande.

Ränterelaterade kontrakt, löptid	Risikfaktor, % av nominellt belopp
< 1 år	0,5 %
1– 2 år	1%
>2 år	+ 1 % per år

Exempel

Beräkningen av motpartsrisken för en swap på 100 mkr med en löptid på 4 år blir 0,5 % för det första året och därefter 1 % per på beloppet d v s totalt 3,5 mkr. Om det finns en placering på 50 Mkr i samma bank blir den samlade risken 53,5 mkr.

Bilaga 2

Rapporteringsplan

Rapport	Mottagare	Innehåll	Ansvarig för framtagande
Månadsrapport (inkluderad i ekonomisk månadsrapport)	KS	<ul style="list-style-type: none"> Likviditetssituation i kommunen och bolagen inklusive låneförfall inom 12 månader. Koncernens och bolagens placerings- och skuldportföljer, dess storlek, kapitalbindning, räntebindning och genomsnittsränta. 	Finansfunktionen
Månadsrapport, bolag	Bolag	<ul style="list-style-type: none"> Likviditetssituation och låneförfall inom 12 månader. Skuld- och placeringsportfölj, dess storlek, kapitalbindning, räntebindning och genomsnittsränta. 	Finansfunktionen
Delårs- och bokslutsrapport (inkluderad i ekonomisk boksluts- och delårsrapport)	KS, KF	<ul style="list-style-type: none"> Likviditetssituation i kommunen och bolagen inklusive låneförfall inom 12 månader. Koncernens och bolagens placerings- och skuldportföljer, dess storlek, kapitalbindning, räntebindning och genomsnittsränta. Placerings- och skuldportföljernas motparter samt redovisning av motpartsrisk. Låneram och borgensåtagande fördelat per bolag. Marknadsvärde på derivatinstrument. Utfall och prognos för finansnettot i koncernen och bolagen. Eventuella avvikelser mot finanspolicy och finansiella riktlinjer samt förslag hur dessa ska åtgärdas. 	Finansfunktionen
Delårsrapport- och bokslutsrapport, bolag	Bolag	<ul style="list-style-type: none"> Likviditetssituation och låneförfall inom 12 månader. Skuld- och placeringsportfölj, dess storlek, kapitalbindning, räntebindning och genomsnittsränta. Placerings- och skuldportföljernas motparter samt redovisning av 	Finansfunktionen

		<p>motpartsrisk.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Låneram och borgensåtagande fördelat per bolag. • Marknadsvärde på derivatinstrument. • Utfall och prognos för finansnettot. • Eventuella avvikelser mot finanspolicy och finansiella riktlinjer samt förslag hur dessa ska åtgärdas.	
--	--	--	--

KS: Kommunstyrelsen, KF: Kommunfullmäktige